

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Speculum Quaestionum moralium, in universam Aristotelis philosophi summi Ethicen

Case, John

Francofurtum, 1597

VD16 C 1242

Cap. IX. - An consultatio sit scientia, opinio vel con iectura. [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-109038](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109038)

Resp.

Prudentia, que legum effectrix dicitur, vniuersale obiectū respicit: at monastica, que propriè hoc loco prudentia dicitur, vnius hominis bonum & singulare inuenitur.

CAP. XI.

An consultatio sit scientia, opinio vel coniectura.

De consultatōne.

An sit distincta virtus mentis?

ALIVD adiunctum prudentiæ est consultatio: de qua cum in tertio libro satis egerimus, pauca nunc admodum adiciuntur. Contendit philosophus in hoc capite bonam consultationem à scientia, ab opinione, a cōiectura distinguere: à scientia, quia nemo sciens quærit, at qui consultat de rebus futuris quærit & ratiocinatur: ergo consultatio non est sciētia: ab opinione, quia opinio est sine ratione & quæstione, qui enim opinatur non discutit, non quærit, sed qui deliberat, primū quæstionis nodū proponit tū rationis nutum & præscriptum sequitur. Est enim consultatio quædam vt ita dicam consilij linea & rectitudo: Nam vt linea manum, ita consultatio mētem in rebns incertis dirigit. A cōie-

Consultatio quomodo differat à scientia, opinione, & coniectura.

Gg 2 ctura

Consultatio
bona quæ sit.

tura differt, quia coniectura citò colligitur, sed ad cōsultationem multum temporis & diligentia adhibetur. Ex his concludit Arist. nō omnem animi rectitudinem de rebus dubiis esse bonam consultationem, sed eam solum, quæ de mediis optimis ad honestum finem destinatis instituitur.

Distinctio.

Cōsul- tatio differt	} Ascientia, in	} Obiecto, nam in scientia est certum & necessarium, in consultatione autem anceps. Medio, nam scientiæ mediū est demonstratio, consultationis autem opinio. Fine, nam scientiæ finis est contemplatio, consultationis verò actio.		
			} Ab opi- nione, in	} Subiecto, nā opinionis subiectum est phantasia, illius autem est voluntas. Obiecto, nam opinio est circa ens & non ens, consultatio verò non item.
		Opp.		

Opp.

In tertio libro satis egit philosophus de cōsultatione: ergo hoc loco nugatur.

Resp.

Aliter hic, aliter illic de cōsultatione agitur, illic enim secundum Thomam de illa, ut est actio voluntatis, hic verò de illa, ut est habitus intellectus, agitur.

Opp.

Cōsultatio habitus in textu non definitur: ergo de illa ut de habitu non agitur.

Resp.

Quamuis nomen habitus aperte in textu non adhibetur, insinuat tamen: Est enim bona cōsultatio (græcis ἐν βουλίᾳ) dicta habitus mentis animi inclinans ad prudenter deliberandum, optimumq; finem per optima media attingendum.

Opp.

Quandog; ad malum finem bonum cōsiliium datur, ut est in textu, ergo ad optimum finem semper non adhibetur cōsultatio.

Resp.

Quemadmodum in speculatiuis sciētīs ex falsis verum aliquando sequitur: ita in practicis ex malis medijs bonum aliquando contingit propositum. Sed attendendum est, quod ad cōsultationem, de qua hoc loco agitur, duo requirātur, optimorum finium intentio, & medi-
 Ad bonā cōsultationem duo requiruntur.

Gg 3 vera

vera cōsultatio, quæ ex malis principijs medijsq̄ nascitur.

Opp.

Finis optatus sæpe omittitur, cum diu ac multū de medijs deliberetur, ergo semper diuturnum tempus ad consultationem requiri non debet.

Resp.

Ne hoc fiat, alia virtus nēpe solertia à philosopho adijcitur, quæ est habitus citò ac velociter inueniendi mediū, sed de hac virtute proxima instituitur disputatio.

Opp.

Eubulia, sagacitas, & sententia sunt virtutes mentis: ergo sunt plures virtutes mentis quàm quinque.

Resp.

Virtutes mentis sunt, aut Primarie, quæ sunt numero quinque, aut Secundarie, & sic sunt plures.

C A P. X.

An sagacitas sit virtus mentis distincta à prudentia?

FOELIX est ingenium quod citò prompteq̄ rerum causas percipit: acumen sæpe ingenij quæro, consilium semper non requiro. Discrimen eminet, caue, nam mora periculum, sagax ingenium salutem adfert. Necessè est aliquādo vti consilio, est etiam necessarium ali-